

Utóhang egy kiállításához

„Kincs, műkincs, közkincs” – Országos Széchényi Könyvtár

1996. október 11–1997. január 26-ig fogadta a látogatókat az Országos Széchényi Könyvtár reprezentatív miliecentenáriumi kiállítása. Ahogy találó címe is jelzi: *kincseket* mutatott be, akárcsak a Nemzeti Múzeumnak az évforduló apropóján megnyitott új állandó tárlata. Ám itt nem arany- és ezüst-, hanem *szellemi* kincsek és azok hordozói szerepeltek: sok évszázaddal ezelőtti magyar és Magyarországra hozott európai szellemi kincsek. Az első magyar törvénykönyv legrégebbi (12. századi) kéziratától a corvinákon át Sylvester János Új Testamentumáig – pergamenre írt holland hórászkönyvtől az első nyomtatott horvát könyvig, a Missale Glagoliticumig, vagy az első nyomtatott magyar nyelvű szöveget is tartalmazó, Krakóban 1531-ben kiadott kötetig. A lényegét emelte ki tehát megnyitó beszédében *Dr. Orbán István*, az EGIS Gyógyszergyár vezérigazgatója, a Corvina Alapítvány kuratóriumi tagja, amikor ezeket mondta:

„Divatos és általam nem kedvelt szófordulata ma a nyilvánosságnak és a sajtónak, hogy »megyünk Európába«. Én azt gondolom: ezt utoljára jogosan Etelközben lehetett mondani. Ez az ország európai ország, ez a nép európai nép. Átkai és áldásai európai átkok és áldások, a sorscsapások is európaiak, nem egyebek. Amit itt látni fognak, az fontos, jelentős ebből a szempontból, mert azon túlmenően, hogy a magyar nyelv legbecsesebb írásbeli emlékeit láthatják, láthatják az európai írásbeliség sok dokumentumát is. Sose higgyék el, hogy nekünk még mennünk kell Európába! Lehet, hogy a szegényebbik felében, lehet, hogy a balszerencésebb felében, de együtt fejlődünk ezzel a földrésszel, s kultúránk, sorsunk és remélhetőleg jövőnk integráns részévé tesz bennünket ennek a földrésznek... Legyen ez a kiállítás azoké, akik ma még nem is tudják, hogy meg fogják nézni. Legyen azoké, akik öntudatot merítenek belőle a maguk számára: önbizalmat, hogy van egy örökségünk, amely nem a balszerencse öröksége, hanem a történet jobb sorsra fordulása reményével kecsegtető örökség. Ha van valami, ami az elkövetkezendő években ennek az országnak a jövőjét jobbra fordulni engedi, az a visszanyert önbizalom, amelynek ma hídjá van, ám amely mögött 1100 év túlélése áll, egy befogadó ország túlélése, azé az országé, amely a történelem keresztútján elhelyezkedve is képes volt megmaradni, és egy unikális nyelvet fenntartani a Kárpát-medencében, Európa közepén.”

A kiállítás avatott rendezői *Karsay Orsolya* és munkatársai az elhelyezéssel kiemelve kínálták a látogatóknak az olyan, számunkra kivételes értékeket, mint a Pray- és a Leuweni Kódex – természetesen a Halotti Beszéd és az Ómagyar Mária-síralom lapjainál kinyitva – vagy Anonymus *Gesta Hungarorum*a és a Képes Krónika. MC – Magyarok Cselekedetei-„műsor” volt ez is, de valóban olyan, amely az Orbán István említette önbizalom-erősítéshez járulhat hozzá anélkül, hogy önhittségre csábítana. Mert teljesítményeinket együtt mutatta be európai forrásaikkal, ösztönzőikkel és társaikkal: azaz valós helyi értékükön.

Örvedetes, hogy a mintegy tizenkétezer látogató 40%-át a középiskolások, szakmunkástanulók – tehát a legfogékonyabb korú ismerkedők tették ki. Kb. 500 egyetemista és közel 2000 általános iskolás is „megmártózott” régmúltunkban. Az OSZK szervezői tudatosan koncentráltak rájuk. Amint *Illy Márta* elmondta: mind a budapesti kerületek, mind pedig a 19 megye művelődési osztályainak figyelmét felhívták az iskolák mozgósítására. A feldolgozott adatok szerint a vidéki oktatási intézmények aktívabbak voltak a fővárosiaknál. A felnőtt csoportok nagy része könyvtárosokból és muzeológusokból állt. Az egyéni látogatók aránya elég szerény volt, kiváltképp ha a korábbi Corvina-kiállítással vetjük össze.

A tömegtájékoztatás vélhetőleg jobban figyelt a látványos, hangos millicentenáriumi produkciókra. A nyitó sajtótájékoztatón két MTI-tudósító és három más újságíró megjelent ugyan, ám a pusztán híradáson túli figyelemfelhívó, bemutató írás csupán karácsony és újév közt – tehát a nyitvatartási idő utolsó negyede táján – jelent meg néhány lapban. Ekkortájt azonban – hófúvásos, ónosos és ködös napok akadályait is leküzdve – már csak a kultúra és a könyv legelszántabb barátai keltek – kelhettek – útra, hogy *közkinccseinket* szemügyre vegyék.

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium részéről a *Könyvtári Osztály vezetője* tisztelte meg kiállításunkat. Jelentőségéhez méltó befejezését jelentette a tárlatnak, hogy a zárás előtt néhány nappal *Göncz Árpád* köztársasági elnök is végigjárta a három kiállítótermet, múltunk előtt tisztelegve.

A kiállítás létrejöttét a Corvina Alapítvány, a Honfoglalás 1100. Évfordulója Emlékbizottság és az MTM Kommunikáció támogatta.

Sz. Nagy Lajos

A kiállítás létrejöttét támogatták:

Corvina Alapítvány
a Honfoglalás 1100.
Évfordulója Emlékbizottság
MTM Kommunikáció

© 1999 Magyar Könyvtárosok Szövetsége

MEGHÍVÓ